

Брюксел, 21.2.2017 г.
COM(2017) 84 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**относно изпълнението на финансовата помощ, предоставена на отвъдморските
страни и територии по линия на 11-ия Европейски фонд за развитие**

Въведение

С Решението за отвъдморско асоцииране¹ се създава правната рамка за отношенията между отвъдморските страни и територии² (ОСТ), държавите членки, с които те са свързани, и Европейския съюз. В съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз³ (ДФЕС) целта на Решението за отвъдморско асоцииране е да подкрепи устойчивото развитие на ОСТ и да утвърди ценностите на Съюза по света.

Финансова помощ за ОСТ се предоставя основно чрез Европейския фонд за развитие (ЕФР), като в рамките на 11-ия ЕФР за програмния период 2014—2020 г. за тях е предвидена сума в размер на 364,5 милиона евро⁴.

В съответствие с член 91 от Решението за отвъдморско асоцииране в настоящия доклад се представя напредъкът, постигнат във връзка с изпълнението на средствата за ОСТ от 11-ия ЕФР за 2016 г.

Финансови средства по линия на 11-ия ЕФР—ОСТ

В съответствие с приложение 2 от Решението за отвъдморско асоцииране заделените за ОСТ средства от 11-ия ЕФР се разпределят, както следва:

- 229,5 милиона евро за териториално (двустранно) разпределение;
- 100 милиона евро за регионално сътрудничество и интеграция;
- 21,5 милиона евро за финансиране на хуманитарна и спешна помощ, или помощ за колебания в приходите от износ;
- 5 милиона евро за финансирането на лихвени субсидии и техническа помощ чрез Инвестиционния механизъм на ЕИБ за ОСТ;
- 8,5 милиона евро за изследвания и техническа помощ в съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране.

В съответствие с критериите, определени в Решението за отвъдморско асоцииране, **шестнадесет ОСТ се считат за допустими за териториално разпределение от 11-ия ЕФР⁵**. Следва да се отбележи, че Гренландия се финансира пряко от общия бюджет на ЕС въз основа на „Решението за Гренландия“⁶.

¹ Решение 2013/755/ЕС на Съвета за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз.

² Отвъдморските страни и територии на ЕС са Гренландия, Нова Каледония и зависимите територии, Френска Полинезия, Френски южни и антарктически територии, острови Уолис и Футуна, Сен Пиер и Микелон, Сен Бартеlemi, Аруба, Бонер, Кюрасао, Саба, Синт Еустациус, Синт Мартен, Ангил, Кайманови острови, Фолкландски острови, Южна Джорджия и Южни Сандвичеви острови, Монтсерат, острови Питкърн, остров Света Елена и зависимите територии (с настоящо наименование Света Елена, Възнесение и Тристан да Куния), Британска антарктическа територия, Британски територии в Индийския океан, Търкс и Кайкос, Британски Вирджински острови, Бермуда.

³ Част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 47).

⁴ Вътрешно споразумение между представителите на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно финансирането на помощта от Европейския съюз съгласно многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. в съответствие със Споразумението за партньорство АКТБ—ЕС и за разпределянето на финансовата помощ за отвъдморските страни и територии, за които се прилага част четвърта от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 210, 6.8.2013 г., стр. 1).

⁵ Приложение 1 към настоящия доклад съдържа списък на индикативното териториално и регионално разпределение за отделните отвъдморски страни и територии.

⁶ С Решение 2014/137/ЕС на Съвета за отношенията между ЕС, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна, се отпускат 217,8 милиона евро за периода 2014—2020 г. за сътрудничество между Съюза и Гренландия в област от взаимен интерес.

Регионалните програми са насочени към насърчаване на сътрудничеството между ОСТ от един и същ регион и към споделяне на сходна група предизвикателства и приоритети. С действията, финансирани в рамките на регионалното разпределение, се подпомагат разработването и изпълнението на всеобхватни регионални програми и проекти за справяне с тези предизвикателства. Активно се насърчават партньорства с други източници на финансиране, включително други финансови инструменти на Европейския съюз, чрез сътрудничество със съседните държави от АКТБ и/или трети държави, както и с най-отдалечените региони на ЕС.

Процес на програмиране за 11-ия ЕФР—ОСТ

С Решението за отвъдморско асоцииране⁷ се установява **процес на програмиране, който е специфичен за ОСТ**. За разлика от държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ) програмирането не се основава на националните индикативни програми, а е организирано около **еднократно действие, а именно изработването на програмен документ, който се състои от два компонента: а) стратегията на ЕС за реакция (част А) и б) документа за действие (част Б)**.

За одобряването на програмен документ на ОСТ, се изисква само **едно официално решение на Комисията**, което обхваща както стратегическите насоки, така и подробната структура на програмата. Това означава, че програмните документи не могат да бъдат приети преди разработването и официалното одобряване на стратегията и на документа за действие. **Бюджетната подкрепа** е предпочитаният начин за изпълнение по отношение на териториалното разпределение в ОСТ.

ОСТ носят основната отговорност за изготвянето на програмни документи, като включват приоритетите, на които се основават техните стратегии, и осигуряват необходимите консултации на местно равнище. В съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране по искане на ОСТ беше предоставена техническа помощ като подкрепа за ОСТ в процеса на програмиране.

На ОСТ бяха предоставени конкретни насоки в подкрепа на различни аспекти на процеса на програмиране за периода 2014—2020 г.:

- Бяха изготвени подробни **указания за програмиране**, конкретно насочени към ОСТ, които послужиха като основа за насочване на страните и териториите. Тези насоки включват както ориентация, така и специални образци по отношение на различните етапи при изготвянето на програмния документ.
- **Насоките за бюджетна подкрепа на ЕС** (приложение 10) включват конкретни по-гъвкави насоки относно одобряването и управлението на операциите за бюджетна подкрепа в ОСТ.
- За да се насърчи сътрудничеството между ОСТ, страните от АКТБ/съседните държави и най-отдалечените региони, беше изготвена **разяснителна бележка** с цел стимулиране на изготвянето на общи проекти, финансирани от ЕФР и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

Проведени консултации

От началото на процеса на програмиране насам се проведеха обширни консултации между ОСТ и Комисията (както на централно равнище, така и на равнище делегации).

⁷ Част четвърта от Решението за отвъдморско асоцииране.

Програмирането за ОСТ започна по време на 12-ия форум ОСТ—ЕС, който се проведе през декември 2013 г., след приемането на Решението за отвъдморско асоцииране и съответната финансова рамка. Европейската комисия представи на ОСТ и на държавите членки, свързани с тях, индикативното разпределение на финансовите средства и указанията за програмиране и постави началото на процес на консултации с оглед постигането на споразумение относно потенциалните сектори на сътрудничество.

Оттогава насам Европейската комисия активно подкрепя ОСТ през целия процес на програмиране чрез финансиране и/или подпомагане на организацията на специални семинари, работни срещи и конференции с цел да се даде възможност за размисъл относно общите приоритети и цели.

Въз основа на резултатите от двете **регионални конференции на ОСТ, организирани за тихоокеанските ОСТ** (ноември 2014 г.) и **карибските ОСТ** (февруари 2015 г.), на които беше насърчено регионалното сътрудничество с участници от района, които не са ОСТ, и беше постигнат напредък в определянето от страна на ОСТ на приоритетните сектори (и подсектори) на финансиране за двете регионални програми (изменение на климата и биологично разнообразие за регионалната програма за Тихоокеанския регион и устойчива енергия и морско биологично разнообразие за регионалната програма за Карибите), **през 2016 г. бяха организирани няколко други семинари и работни срещи** с цел улесняване на диалога между различните участващи страни и постигане на напредък в процеса на програмиране.

Две **регионални консултативни срещи за карибските ОСТ** се проведоха съответно през **февруари и септември 2016 г.**, като това позволи да бъде постигнат напредък по отношение на етапа на определяне на регионалната програма за Карибите, докато провеждането на **трета консултативна среща** е насрочено за началото на 2017 г., за да бъде завършено формулирането на програмата. Освен това през **февруари 2016 г.** се проведе **работна среща по тематичната програма на 11-я ЕФР**, която представляваше възможност за ОСТ да постигнат консенсус по основните приоритетни области за двата приоритетни сектора на финансиране (устойчива енергия и изменение на климата, включително намаляване на риска от бедствия).

Широки консултации бяха проведени и **между тихоокеанските ОСТ**, което позволи не само постигането на напредък в програмирането, но и обсъждане на възможността за постигане на по-нататъшен напредък по отношение на регионалната интеграция и сътрудничеството със съседните държави от АКТБ. В това отношение консултациите продължават с цел по-добро проучване и определяне на възможни полезни взаимодействия между регионалната програма за АКТБ и регионалната програма за ОСТ в Тихоокеанския регион.

Освен това обсъждането на стратегическите приоритети напредна посредством органите за диалог на асоциирането, създадени по силата на Решението за отвъдморско асоцииране. **На техническо равнище през 2016 г. бяха организирани четири тристранни срещи между Комисията, представители на ОСТ и държавите членки, свързани с тях**, създавайки възможност за диалог между Комисията, ОСТ и представителите на държавите членки.

Освен това **през юни 2016 г. беше организирана Работна група по партньорство в областта на околната среда и изменението на климата**, чието внимание беше насочено към „компонента устойчива енергия“ от тематичния пакет, потвърждавайки сериозната ангажираност на ОСТ в тази област. Тази работна група по партньорство беше организирана паралелно и в съответствие с резултатите от **2-та среща на високо**

равнище за устойчива енергия, в която участваха министрите на енергетиката от ОСТ, като по този начин беше гарантирано политическо одобрение на високо равнище.

На политическо равнище **14-ият форум ОСТ—ЕС от февруари 2016 г.**, въз основа на заключенията от 13-ия форум ОСТ—ЕС от 2015 г., осигури възможност за разглеждане и повторно потвърждаване на взаимната ангажираност по важни теми от общ интерес, като например изменението на климата, както и възможностите за инвестиции и растеж за ОСТ и необходимостта от общи подходи в търсенето на решения, което представлява пряк принос за тематичните и регионалните програми.

По-специално, подписването на **Съвместна декларация между Европейския съюз и двадесет и две отвъдморски страни и територии относно засилено сътрудничество в областта на устойчивата енергия**⁸ укрепи връзките между политическите ангажименти на отвъдморските страни и територии в областта на енергетиката и подкрепата, която би могла да бъде предоставена от Европейския съюз чрез ресурсите, налични по 11-ия Европейски фонд за развитие, и потвърди сериозния ангажимент на ОСТ по отношение на устойчивата енергия в съответствие с глобалното споразумение относно изменението на климата, постигнато на 21-вата сесия на Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP 21). Този ангажимент беше потвърден отново на **Втората среща на високо равнище на министрите на енергетиката от ОСТ през юни 2016 г.**

И накрая, **тристранните срещи** между Комисията, териториалните/регионалните разпоредители с бюджетни кредити за ОСТ и държавите членки, с които са свързани ОСТ, проведени успоредно с 14-ия форум ОСТ—ЕС, **предоставиха възможност за обсъждане и решаване на всички евентуални въпроси, свързани с програмирането и изпълнението на финансовите ресурси, както и за конкретно планиране на следващите стъпки** с отделни ОСТ и на регионално равнище.

Положение през 2016 г.

През 2015 г. беше изготвена стратегическата ориентация на програмите и бяха предложени приоритетни сектори на финансиране за всички програми. Въз основа на това през 2016 г. беше постигнат забележителен напредък по отношение на определянето и формулирането на програмите.

В този контекст е уместно да се припомни, че предложените приоритетни сектори за териториалното разпределение на средства са подчертано групирани около основни теми, които включват:

- въпроси, свързани с околната среда, изменението на климата, енергията от възобновяеми източници и намаляването на риска от бедствия (5 от 16-те ОСТ, представляващи 21 % от общия размер на индикативното териториално разпределение на средства по линия на 11-ия ЕФР);
- социално развитие (младежта) или заетост/професионално приобщаване и образование/професионално обучение (5 от общо 16 ОСТ, представляващи 33 %

⁸ Съвместна декларация на Европейския съюз и отвъдморските страни и територии Гренландия, Нова Каледония, Френска Полинезия, Френски южни и антарктически територии, острови Уолис и Футуна, Сен Бартелеми, Сен Пиер и Микелон, Аруба, Бонер, Кюрасао, Саба, Синт Еустахиус, Синт Мартен, Ангил, Кайманови острови, Фолкландски острови, Монтсерат, Питкърн, Света Елена, Възнесение и Тристан да Куния, Търкс и Кайкос, Британски Вирджински острови и Бермуда за засилено сътрудничество в областта на устойчивата енергия.

от индикативното териториално разпределение на средства по линия на 11-ия ЕФР);

- устойчив туризъм (3 от общо 16 ОСТ, представляващи 26 % от индикативното териториално разпределение по линия на 11-ия ЕФР);
- свързаност и достъпност/развитие на цифровите технологии (3 от общо 16 ОСТ, представляващи 20 % от индикативното териториално разпределение по линия на 11-ия ЕФР).

По отношение на регионалните програми съответните предложения за приоритетни сектори на финансиране са както следва:

- Карибите: устойчива енергия и морско биологично разнообразие;
- Тихоокеанския регион: околна среда и устойчиво управление на природните ресурси. Подсектори: а) изменение на климата и б) биологично разнообразие;
- региона на Индийския океан: наблюдение, управление, опазване на сухоземните и морските екосистеми;
- тематична програма (всички ОСТ): устойчиво използване на природните ресурси. Подсектори: а) изменение на климата, включително намаляване на риска от бедствия, и б) устойчива енергия.

Тези приоритети са приведени в съответствие с целта за устойчиво развитие, като по този начин се вземат предвид трите стълба на развитие — икономическо развитие, социално развитие и опазване на околната среда, както е посочено в целите на Решението за отвъдморско асоцииране.

За териториалното разпределение на средства повечето ОСТ предложиха бюджетната подкрепа като начин за изпълнение, като в няколко случая това представлява положителен преход от използвания преди това проектен способ, а именно за Бонер, Кюрасао, Френска Полинезия, Саба, Синт Еустациус, Уолис и Футуна. Във връзка с това Комисията подпомага програми за бюджетна подкрепа чрез редовен диалог, като при необходимост предоставя и *ad hoc* подкрепа чрез техническа помощ (ТП) (например за оценка на допустимостта на бюджетната подкрепа или пък включи средства за техническа помощ в програмите на 11-ия ЕФР за изграждане на капацитет и подпомагане на местната администрация при изпълнението на 11-ия ЕФР).

В съответствие с член 81 от Решението за отвъдморско асоцииране **през 2016 г.** беше извършено пълно мобилизиране на **техническата помощ** в подкрепа на националните и регионалните разпоредители с бюджетни кредити в процеса на програмиране. В края на 2016 г. бяха възложени ТП или проучвания за определяне на секторните стратегии на ОСТ или за установяване на допустимостта на ОСТ за бюджетна подкрепа, възлизащи на обща стойност 2,71 милиона евро.

На териториално равнище **десет от шестнадесет програми** имат консолидирана стратегия и са преминали **етапа на определяне** (а именно Ангила, Фолкландски острови, Френска Полинезия, Нова Каледония, Питкерн, Саба, Синт Еустациус, Сен Пиер и Микелон, Търкс и Кайкос, острови Уолис и Футуна), а за **шест програми** успешно беше приключен **етапът на формулиране** (Ангила, Саба, Синт Еустациус, Сен Пиер и Микелон, Търкс и Кайкос и Нова Каледония).

От тези шест програми четири бяха официално приети: **i) решението на Комисията относно програмния документ по 11-ия ЕФР за Сен Пиер и Микелон беше прието през септември 2016 г., а ii) решението на Комисията относно програмния**

документ за Саба, Синт Еустациус, Търкс и Кайкос беше прието през декември 2016 г.

Програмният документ за Сен Пиер и Микелон беше подписан на 13 октомври 2016 г. в Брюксел от члена на Комисията Мимица и президента Артано. При последвала мисия на Европейската комисия в Сен Пиер и Микелон през октомври 2016 г. беше предложена платформа за политически диалог и беше оказана помощ за изготвянето на документацията за изплащането на първия транш от 7 милиона евро, което беше извършено през декември 2016 г.

На регионално равнище е в ход етапът на определяне на **регионалните програми за Карибите и Тихоокеанския регион**.

Въз основа на напредъка, постигнат през 2016 г., 2017 следователно ще бъде жизненоважна година за партньорството между ЕС и ОСТ, като и двете страни са поели ангажимента приемането на няколко други програми по 11-ия ЕФР през първата половина на годината.

Европейска инвестиционна банка (ЕИБ)

В рамките на **Инвестиционния механизъм за ОСТ**⁹ за финансирането на лихвени субсидии и техническа помощ (5 милиона евро от средствата от 11-ия ЕФР за ОСТ), управляван от ЕИБ, 600 000 евро са използвани за лихвена субсидия по операция в Таити (Френска Полинезия).

Съгласно Решението за отвъдморско асоцииране се предвижда също така допълнително финансиране (до 100 милиона евро за периода 2014—2020 г.) от **собствени ресурси** на ЕИБ.

В рамките на **пакета от собствени ресурси за ОСТ**¹⁰ през 2015 г. ЕИБ сключи споразумение за заем с Нова Каледония, като предостави инвестиционен заем в размер на 20 милиона евро за строителството на нова болница, която да бъде централна болница за цялата територия, като замени четири съществуващи болници. Проектът се осъществява в тясно сътрудничество с Френската агенция за развитие (Agence Française de Développement). След завършването на процеса на ратифициране на Споразумението за гаранции от всички държави членки пълният размер на заема беше изплатен на 1 септември 2016 г.

Перспективи

Запазването на устрема през 2017 г. ще бъде от решаващо значение за ОСТ за ефективното завършване на техния процес на териториално програмиране и за бързия и ефективен напредък при програмирането на регионалното разпределение на средства, наред с другото, чрез засилено сътрудничество.

Освен това от ключово значение през предстоящата година ще бъде по-нататъшният преглед на сътрудничеството за развитие на ЕС с ОСТ с оглед на резултатите от оценката на изпълнението на 11-ия ЕФР, която ще бъде проведена в началото на 2017 г.

⁹ Създаден с приложение II В към Решение 2001/822/ЕО на Съвета със средства от ЕФР за насърчаване на жизнеспособни търговски предприятия.

¹⁰ В секторите за енергия от възобновяеми източници и ИКТ беше изготвен набор от два проекта на обща стойност около 60 милиона евро.